

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات

مؤسسات اعتباری

«بسمه تعالی»

« دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات مؤسسات اعتباری »

مؤسسه اعتباری* موظف است به منظور جبران زیان یا خسارت احتمالی ناشی از عدم ایفای تعهدات مشتریان در رابطه با تسهیلات اعطایی آنان نسبت به احتساب ذخیره عمومی و اختصاصی در چارچوب دستورالعمل طبقه بندی دارایی های مؤسسات اعتباری، به شرح زیر اقدام نماید.

ماده ۱- ذخیره عمومی:

ذخیره عمومی مطالبات مشکوک الوصول باید متناسب با مطالبات مذکور و حداقل به میزان ۱/۵ درصد کل تسهیلات اعطایی مؤسسات اعتباری براساس تعاریف مندرج در بند (۱-۱) دستورالعمل طبقه بندی دارایی های مؤسسات اعتباری (شامل معاملات قدیم، جاری، سررسید گذشته، معوق، مشکوک الوصول) در پایان هر سال مالی یا در مقاطع تهیه صورت های مالی محاسبه و در حساب های مربوط لحاظ گردد.

ماده ۲- ذخیره اختصاصی:

۱-۲- میزان ذخیره اختصاصی براساس بندهای ۲-۲، ۲-۳ و ۲-۴ دستورالعمل طبقه بندی دارایی های مؤسسات اعتباری به شرح ذیل محاسبه می شود.

درصد

۱۰	- مانده تسهیلات موضوع طبقه سررسید گذشته
۲۰	- مانده تسهیلات موضوع طبقه معوق
۵۰ تا ۱۰۰	- مانده تسهیلات موضوع طبقه مشکوک الوصول

*- تعریف اصطلاحات مندرج در دستورالعمل طبقه بندی دارایی های مؤسسات اعتباری عیناً در این دستورالعمل نیز کاربرد دارد.

تبصره ۱- مانده تسهیلات مشتمل بر، اصل تسهیلات به علاوه سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین که به عنوان درآمد شناسایی شده و به حساب‌های سود دریافتی و وجه التزام دریافتی منظور گردیده می‌باشد.

تبصره ۲- احتساب ذخیره برای دارایی‌های طبقه مشکوک‌الوصول به میزان بیش از ۵۰٪ مستلزم ارزیابی ویژه و ارایه دلایل قابل قبول طبق استانداردهای حسابداری است.

۲-۲- مؤسسه اعتباری موظف است به منظور احتساب ذخیره اختصاصی، ارزش وثایق هر مورد را با اعمال ضرایب ذیل از هر فقره از تسهیلات کسر و سپس اقدام به محاسبه ذخیره ذریبط نماید.

۱-۲-۲- ۱۰۰ درصد مبلغ وثایق نقدی نظیر سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز، سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت، سرمایه‌گذاری بلندمدت و گواهی سپرده بانکی (اعم از ریالی و ارزی)؛

۲-۲-۲- ۱۰۰ درصد مبلغ اوراق مشارکت منتشره با تضمین دولت یا اوراق مشارکت منتشره توسط بانک مرکزی؛

۳-۲-۲- ۸۰ درصد اوراق مشارکت با تضمین سیستم بانکی کشور؛

۴-۲-۲- حداکثر ۷۰ درصد ارزش بازار املاک و مستغلات؛

۵-۲-۲- حداکثر ۷۰ درصد ارزش بازار سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، اسناد معتبر بانکی نظیر اعتبارات اسنادی معامله شده، ضمانت‌نامه‌های بانکی و موارد مشابه؛

۶-۲-۲- حداکثر ۵۰ درصد ارزش بازار ماشین‌آلات و تجهیزات؛

۷-۲-۲- حداکثر ۲۰ درصد مبلغ تضمین‌نامه‌های صادره توسط شهرداری‌ها منوط به تصویب آن در شورای شهر و درج در بودجه سال آتی شهرداری^۱.

تبصره ۱- به منظور احتساب ذخیره اختصاصی برای کلیه تسهیلاتی که ۵ سال یا بیشتر از سررسید پرداخت اصل

و سود آنها سپری شده باشد، باید مانده کل تسهیلات بدون کسر نمودن ارزش وثایق مذکور در بندهای ۳-

۲-۲ الی ۲-۲-۶ مبنای محاسبه قرار گیرد. به نحوی که طی ۵ سال بعد از آن (به طور مستقیم یا

یکنواخت) معادل ۱۰۰٪ مانده تسهیلات، ذخیره اختصاصی در حساب‌های مربوط منظور شده باشد. بدین

ترتیب که برای محاسبه ذخیره تسهیلات فوق‌الذکر، ضرایب یاد شده در بندهای ۳-۲-۲ الی ۲-۲-۶-

۲ اعمال نگردیده و ذخیره ذریبط بر اساس مانده کل تسهیلات محاسبه می‌گردد.

تبصره ۲- ارزیابی وثایق مذکور در ردیف‌های ۴-۲-۲ و ۶-۲-۲ فوق، توسط کارشناس واجد صلاحیت منتخب

هیأت مدیره مؤسسه اعتباری، اعم از داخل یا خارج آن مؤسسه، انجام می‌گردد. ارزیابی مذکور تا مدت

۳ سال معتبر خواهد بود مشروط به این که در پایان سال یا مقاطعی که تهیه صورت‌های مالی مؤسسه

^۱ مصوب یک‌هزار و سیصد و چهل و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۹/۱۵ شورای محترم پول و اعتبار.

اعتباری مورد نظر است بر اساس تغییر شاخص‌های مربوط طبق اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مورد تعدیل قرار گیرد.

تبصره ۳- برای تسهیلاتی که پس از سپری شدن ۵ سال یا بیشتر از سررسید پرداخت اصل و سود آن‌ها، مؤسسه اعتباری بنا به دلایل خارج از اراده خود قادر به وصول مطالبات از محل وثایق مأخوذه نمی‌باشد، مانده کل تسهیلات پس از کسر نمودن ارزش وثایق مذکور در بندهای ۳-۲-۲ الی ۶-۲-۲ مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.^۱

تبصره ۴- چنانچه تضمین‌نامه‌های صادره توسط شهرداری در سال آتی از محل بودجه شهرداری پرداخت نگردد، ذخیره مطالبات مذکور تا زمان تسویه نقدی بدون لحاظ بند ۷-۲-۲ محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌گردد.^۲

۳-۲- مؤسسه اعتباری موظف است، مانده تسهیلات اعطایی را که بر طبق این دستورالعمل، پس از احتساب ارزش وثایق با اعمال ضرایب مذکور در بندهای ۱-۲-۲ الی ۶-۲-۲، برای آنها ذخیره اختصاصی منظور می‌گردد، از مانده کل تسهیلات، که مبنای احتساب ذخیره عمومی است کسر نماید. در غیر این صورت مانده این‌گونه تسهیلات از مانده کل تسهیلات کسر نمی‌گردد. بدین ترتیب که بر اساس مفاد این دستورالعمل برای هر پرونده تسهیلاتی باید ذخیره عمومی یا ذخیره اختصاصی منظور گردد.

ماده ۳- ذخیره مطالبات از دولت:

جهت تسهیلات تحت تضمین دولت (طبق تعریف ارائه شده در ماده ۴ دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری) ذخیره اختصاصی در نظر گرفته نمی‌شود.

تبصره - در مورد تسهیلات اعطایی به شهرداری‌ها تا سقف مطالبات آن‌ها از دولت که مورد تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی در مقطع تهیه صورت‌های مالی مؤسسه اعتباری باشد و پس از تأیید توسط بانک مرکزی، ذخیره اختصاصی با ضریب صفر درصد محاسبه شود.^۳

این دستورالعمل در ۳ ماده و ۴ تبصره در یک‌هزار و یکصد و سی و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۶ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید.

^۱ مصوب یک‌هزار و سیصد و سی و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۷/۱ شورای محترم پول و اعتبار.

^۲ مصوب یک‌هزار و سیصد و سی و هشتمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۹/۱۵ شورای محترم پول و اعتبار.

^۳ مصوب یک‌هزار و سیصد و سی و هشتمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۹/۱۵ شورای محترم پول و اعتبار.